

't Ezelsvel

Postiljon van de Vlaamse Academici – Regio Brugge

Nr. 161 – Januari '26 (Memoires van een taalman)

Kerstomaatjes en oppasopaatjes

Hugo Brouckaert

hugo.brouckaert@skynet.be

Hebt u net zoals ik op de schoolbanken de woorden *bommelding* en *pijpetuitje* leren kennen? Twee samenstellingen die taal- en stijlboekjes gretig van elkaar kopieerden als argumenten voor het gebruik van een koppelteken, dat in deze gevallen niet moest dienen om de leesbaarheid te bevorderen, maar om het verschil in betekenis op te vangen. Voor meer gevorderden kwamen daar nog de *kwartslagen* en de *tabaksteler* bij.

De stormloop van het Engels en van de informatica op onze taal leidt vandaag de dag tot creaties als eloketten, ipodoordopjes, todolijstjes, skeeleraars, walkabouters en popupevents. Waar plaats je accenten, liggende streepjes, spaties, trema's of afkappingstekens? Het komt me voor dat hier ter bescherming van de geestelijke gezondheid dringend ingegrepen moet worden.

Bijzonder af te keuren daarbij is het slechte voorbeeld van onze politieke partijen, die om cool en flashy over te komen hun namen in letterwoorden of afkortingen opsmukken met streepjes, puntjes, uitroepetekens of ampersands.

De afdeling spelling van de Nederlandse Taalunie hult zich bij zoveel verwarring in een schuldig stilzwijgen.

Mijn stelling is: plaats een extra hoofdletter binnen het woord op de plaats waar u het woord wilt splitsen. Namen die het niet nodig hebben, krijgen het al: TerZake doet het, OpenTaal doet het. MuZee, ArcelorMittal, iPad en KerkNet doen het eveneens. TönissteineR doet het fout, met die overbodige hoofdletter R achteraan.

We kunnen dus, door het invoegen van een eenvoudige hoofdletter O, de oma die we elk jaar rond Kerstmis gaan bezoeken met het oog op een gulle financiële tegemoetkoming - ons KerstOmaatje - onderscheiden van de bekende vrucht. De opa die de kinderen bij de school ophaalt en oppast tot een van de ouders beschikbaar is, kan als oppasOpaatje gemakkelijker geïdentificeerd worden dan zonder hoofdletter. De titel van dit stukje had u beslist al in de war gebracht. Als opa bovendien de tijd weet te vullen met enkele goocheltrucs is hij een echte betoverGrootvader.

Ik heb een neef die een vakantiejob vervuld heeft bij bpost (dat moet volgens mijn stelling bPost zijn). Hij moest de hele zomer stempels zetten. Wat een rotStempels, mopperde hij, terwijl zijn belangstelling als archeologiestudent in eerste instantie naar rotsTempels gaat. Zonder die hoofdletters kun je dat verhaal toch niet brengen?

Mijn orthopedist heeft me onlangs erop gewezen dat mijn tenen uiteen staan als gevolg van een uiTeen. Hoe die teen er uitziet, houd ik voor mezelf.

En zo zijn er nog meer valKuilen (niet te verwarren met valkUilen). Ik wijs u op een mogelijke dubbelzinnige interpretatie bij woorden als: kassalade, verfrommel, groepsexpositie, massagebed, liefhebberen, contrastrijker, collegeuren en slakwekers. Bij het uitspreken kan men het onderscheid maken, maar bij het lezen gaat het anders. Een hoofdletter op de juiste plaats kan ons allen een hoop narigheid besparen.

Ik wil u tot slot het verhaal niet onthouden van het boerengezin dat in mijn jeugd de Sovjet-Unie ontvlucht was en bij ons in de buurt kwam wonen. Ze waren helemaal geen trotskisten noch stalinisten, maar hun stalinrichting wees toch enigszins op een StalinRichting. En het juwelenkistje dat ze hadden kunnen meesmokkelen en waarop ze zo trots waren, noemden ze hun TrotsKistje.

Als u ooit bij mij op bezoek komt, licht ik u mijn leer over de binnenwoordelijke hoofdletter nader toe. Dan laat ik u van het wijnvaatje proeven dat ik op geregelde tijdstippen in een drankencentrale in de buurt laat bijvullen. Ik noem het mijn vulVaasje.